

Poľsko – Slovensko

bezplatný výtlačok

Projekt Charita bez hraníc

NÁVRH SPOLOČNÉHO PILOTNÉHO PRÍSTUPU

Bezplatný nízkoprahový sociálny klub pre deti (3–10 rokov)

*Program: Interreg Poľsko – Slovensko 2021 - 2027 | Projekt: Charita bez hraníc**Partneri: Spišská katolícka charita & Caritas Archidiecezji Krakowskiej*

1. Popis problému a cieľovej skupiny

V rámci cezhraničnej spolupráce a pracovných dialógov medzi Spišskou katolíckou charitou a Caritas Archidiecezji Krakowskiej bol identifikovaný kritický sociálny problém v pohraničných regiónoch Slovenska a Poľska.

Definícia problému

Po ukončení štandardnej výučby a prevádzky v materských školách (MŠ) a školských kluboch detí (ŠKD) – zvyčajne medzi 15:00 a 16:00 hod. – vzniká časová medzera. Zamestnaní rodičia pracujú spravidla do 18:00 až 19:00 hod., čo vytvára závažný deficit starostlivosti o deti.

Cieľová skupina

- **Deti:** Deti vo veku od 3 do 10 rokov (navštevujúce MŠ a 1. stupeň ZŠ).
- **Rodičia:** Zamestnaní rodičia, samoživitelia a rodiny v náročnej ekonomickej alebo sociálnej situácii, ktorí nemajú možnosť zabezpečiť súkromné opatrovanie.

Kľúčové zistenie z diskusii:

Štandardné školské kluby (ŠKD) a družiny nepokrývajú celú pracovnú dobu rodičov a často sú spoplatnené. Existuje akútna potreba vytvoriť bezpečné, bezplatné a dostupné prostredie v čase od 15:00 do 19:00 hod.

2. Hlavné riešenie: Bezplatný nízkoprahový sociálny klub

Odpoveďou na identifikovaný problém je zriadenie a pilotné overenie fungovania Bezplatného nízkoprahového sociálneho klubu pri farských charitách a komunitných centrách.

Kľúčové princípy klubu

- **Bezplatnosť:** Služba je poskytovaná bez akýchkoľvek poplatkov, čo odstraňuje finančnú bariéru pre sociálne slabšie rodiny.
- **Nízkoprahovosť:** Otvorený prístup bez zložitej administratívy, registrácie či podmienky trvalého pobytu. Dieťa môže klub navštevovať podľa potrieb rodiča.
- **Sociálny rozmer:** Vytvorenie priateľského prostredia, kde sa prepája neformálne vzdelávanie, rozvoj sociálnych zručností, pomoc s domácimi úlohami a voľnočasové aktivity.
- **Lokálnosť a dostupnosť:** Využitie existujúcich priestorov farských charít, NSSDR, čím sa minimalizujú kapitálové náklady.

3. Tri piliere implementácie riešenia

Na základe výstupov zo spoločného dialógu bolo riešenie rozdelené do troch hlavných vykonávacích pilierov:

Pilier 1: Adaptácia dobrovoľníkov a farských charít

Zapojenie farských charít ako kľúčových lokálnych aktérov. Využitie ich priestorového a komunitného zázemia na prevádzku klubov.

Príprava špeciálneho vzdelávacieho a adaptačného programu pre dobrovoľníkov (pedagogické minima, práca s deťmi, prvá pomoc, riešenie konfliktov).

Vytvorenie štandardizovaných postupov (SOP) pre bezpečnú prevádzku klubu.

Pilier 2: Identifikácia a výber dobrovoľníkov

Nábor dobrovoľníkov z radov študentov pedagogiky a sociálnej práce, aktívnych seniorov, členov farností a lokálnej komunity.

Realizácia výberových pohovorov, preverenie bezúhonnosti a motivácie dobrovoľníkov.

Vytvorenie systému mentoringu, supervízie a motivácie pre dlhodobé udržanie dobrovoľníkov.

Pilier 3: Nastavenie spolupráce rodín, charity a dobrovoľníkov

Podpísanie jednoduchého memoranda o spolupráci medzi rodičom a klubom (pravidlá príchodu/odchodu, kontakty).

Pravidelná komunikácia medzi dobrovoľníkmi, koordinátorom charity a rodičmi o potrebách dieťaťa.

Zapojenie rodín do komunitných aktivít a podujatí organizovaných charitou.

4. Časový harmonogram realizácie (Pilotná fáza)

Pilotný prístup je naplánovaný na obdobie 6 mesiacov s nasledujúcou štruktúrou aktivít:

Fáza / Mesiac	Hlavné aktivity	Výstupy / Rezultáty
1. Mesiac (Príprava)	Príprava priestorov farských charít, nákup vybavení a pomôcok, spustenie náborovej kampane dobrovoľníkov.	2 adaptované priestory, 15 oslovených dobrovoľníkov
2. Mesiac (Adaptácia)	Školenie a adaptácia dobrovoľníkov, výberové rozhovory, podpis dohody s rodinami, propagácia v MŠ a ZŠ.	10 zaškolených dobrovoľníkov, 20 prihlásených detí
3. – 5. Mesiac (Testovanie)	Plná prevádzka klubu (Po–Pi, 15:00–19:00), poskytovanie asistencie, voľnočasové aktivity, priebežná supervízia.	Pravidelná starostlivosť o 20–30 detí, spoločné stretnutia
6. Mesiac (Vyhodnotenie)	Zber spätnej väzby (dotazníky pre rodičov a dobrovoľníkov), vyhodnotenie KPI, príprava záverečnej správy.	Záverečná správa, metodická príručka pre ďalšie farnosti

5. Riadenie rizík a bezpečnostné štandardy

- **Riziko 1:** Fluktuácia dobrovoľníkov

Opatrenie: Vytvorenie zásobnej databázy dobrovoľníkov, flexibilné zmeny služieb a nefinančné formy motivácie (certifikáty, teambuildingy).

- **Riziko 2:** Nízka dôvera rodičov na začiatku

Opatrenie: Zapojenie miestneho kňaza a riaditeľov MŠ/ZŠ do propagácie, osobné stretnutia a dni otvorených dverí v klube.

- **Riziko 3:** Bezpečnosť detí a právna zodpovednosť

Opatrenie: Povinný podpis vyhlásenia rodiča, poistenie zodpovednosti, prítomnosť minimálne 2 dospelých osôb počas celej prevádzky.

6. Budúcnosť a udržateľnosť projektu

Po úspešnom overení pilotného modelu sa počíta s nasledujúcim rozvojom:

- **Sietenie a replikácia:** Spracovanie preverenej metodiky do univerzálnej príručky pre ďalšie farnosti na Slovensku a v Poľsku.
- **Udržateľné financovanie:** Prechod na viaczdrojové financovanie (obecné dotácie, 2% z dane, farnosti, lokálni sponzori).
- **Cezhraničné partnerstvo:** Vytvorenie trvalej platformy pre výmenu skúseností a cezhraničné výmenné pobyty detí a dobrovoľníkov.

Výhradnú zodpovednosť za obsah tejto publikácie nesú autori a nemožno ju stotožňovať s oficiálnym stanoviskom Európskej únie a Prešovského samosprávneho kraja.

Projekt Caritas bez granic

PROPOZYCJA WSPÓLNEGO PODEJŚCIA PILOTAŻOWEGO

Bezpłatny, łatwo dostępny klub społeczny dla dzieci (w wieku 3–10 lat)

Program: Interreg Polska – Słowacja 2021–2027 | Projekt: Caritas bez granic

Partnerzy: Spišská katolícka charita & Caritas Archidiecezji Krakowskiej

1. Opis problemu i grupy docelowej

W ramach współpracy transgranicznej i dialogu roboczego między Spiską Katolicką Charitą a Caritasem Archidiecezji Krakowskiej zidentyfikowano poważny problem społeczny w regionach przygranicznych Słowacji i Polski.

Definicja problemu

Po zakończeniu standardowych zajęć i pracy w przedszkolach oraz klubach szkolnych dla dzieci – zazwyczaj między godz. 15:00 a 16:00 – powstaje luka czasowa. Pracujący rodzice zazwyczaj pracują do godz. 18:00–19:00, co powoduje poważny niedobór opieki nad dziećmi.

Grupa docelowa

- Dzieci: Dzieci w wieku od 3 do 10 lat (uczęszczające do przedszkoli i klasy I szkoły podstawowej).
- Rodzice: Rodzice pracujący zawodowo, samotni rodzice oraz rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji ekonomicznej lub społecznej, które nie mają możliwości zapewnienia prywatnej opieki.

Kluczowe wnioski z dyskusji:

Standardowe kluby szkolne (ŠKD) i świetlice nie pokrywają całego czasu pracy rodziców i często są płatne. Istnieje pilna potrzeba stworzenia bezpiecznego, bezpłatnego i dostępnego środowiska w godzinach od 15:00 do 19:00.

2. Główne rozwiązanie: Bezpłatny klub społeczny o niskim progu dostępności

Odpowiedzią na zidentyfikowany problem jest utworzenie i pilotażowe sprawdzenie funkcjonowania bezpłatnego klubu społecznego o niskim progu dostępu przy parafialnych organizacjach charytatywnych i ośrodkach społecznościowych.

Kluczowe zasady funkcjonowania klubu

- **Bezpłatność:** Usługa jest świadczona bez żadnych opłat, co eliminuje barierę finansową dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji społecznej.
- **Niski próg dostępu:** Otwarty dostęp bez skomplikowanych formalności, rejestracji czy wymogu stałego pobytu. Dziecko może uczęszczać do klubu zgodnie z potrzebami rodzica.
- **Wymiar społeczny:** Stworzenie przyjaznego środowiska, w którym łączy się edukacja nieformalna, rozwój umiejętności społecznych, pomoc w odrabianiu zadań domowych oraz zajęcia pozalekcyjne.
- **Lokalność i dostępność:** Wykorzystanie istniejących pomieszczeń parafialnych organizacji charytatywnych oraz NSSDR, co pozwala zminimalizować koszty inwestycyjne.

3. Trzy filary wdrażania rozwiązania

Na podstawie wyników wspólnego dialogu rozwiązanie podzielono na trzy główne filary realizacji:

Filar 1: Adaptacja wolontariuszy i parafialnych organizacji charytatywnych

Zaangażowanie parafialnych organizacji charytatywnych jako kluczowych podmiotów lokalnych.

Wykorzystanie ich zaplecza lokalowego i społecznościowego do prowadzenia klubów.

Przygotowanie specjalnego programu szkoleniowego i adaptacyjnego dla wolontariuszy (podstawy pedagogiczne, praca z dziećmi, pierwsza pomoc, rozwiązywanie konfliktów).

Opracowanie standardowych procedur operacyjnych (SOP) zapewniających bezpieczne funkcjonowanie klubu.

Filar 2: Identyfikacja i selekcja wolontariuszy

Rekrutacja wolontariuszy spośród studentów pedagogiki i pracy socjalnej, aktywnych seniorów, członków parafii i lokalnej społeczności.

Przeprowadzenie rozmów kwalifikacyjnych, sprawdzenie niekaralności i motywacji wolontariuszy.

Stworzenie systemu mentoringu, superwizji i motywacji w celu długoterminowego utrzymania wolontariuszy.

Filar 3: Ustanowienie zasad współpracy między rodzinami, organizacją charytatywną i wolontariuszami

Podpisanie prostego porozumienia o współpracy między rodzicami a klubem (zasady przychodzenia/wychodzenia, dane kontaktowe).

Regularna komunikacja między wolontariuszami, koordynatorem organizacji charytatywnej a rodzicami na temat potrzeb dziecka.

Zaangażowanie rodzin w działania społeczne i wydarzenia organizowane przez organizację charytatywną.

4. Harmonogram realizacji (faza pilotażowa)

Program pilotażowy jest zaplanowany na okres 6 miesięcy i ma następującą strukturę działań:

Faza / Miesiąc	Główne działania	Wyniki / Efekty
1. Miesiąc (Przygotowanie)	Przygotowanie pomieszczeń parafialnych organizacji charytatywnych, zakup sprzętu i materiałów pomocniczych, rozpoczęcie kampanii rekrutacyjnej wolontariuszy.	2 przystosowane pomieszczenia, 15 osłanych wolontariuszy
2. miesiąc (Adaptacja)	Szkolenie i wdrożenie wolontariuszy, rozmowy kwalifikacyjne, podpisanie umów z rodzinami, promocja w przedszkolach i szkołach podstawowych.	10 przeszkolonych wolontariuszy, 20 zgłoszonych dzieci
3.–5. miesiąc (Faza testowa)	Pełne funkcjonowanie klubu (poniedziałek–piątek, 15:00 19:00), zapewnianie pomocy, zajęcia pozalekcyjne, bieżący nadzór.	Regularna opieka nad 20–30 dziećmi, wspólne spotkania
6. miesiąc (Podsumowanie)	Zebranie opinii (ankiety dla rodziców i wolontariuszy), ocena wskaźników KPI, przygotowanie raportu końcowego.	Raport końcowy, podręcznik metodologiczny dla innych parafii

5. Zarządzanie ryzykiem i standardy bezpieczeństwa

- **Ryzyko 1:** Fluktuacja wolontariuszy

Środek zaradczy: Utworzenie bazy danych wolontariuszy, elastyczne zmiany harmonogramu dyżurów oraz niefinansowe formy motywacji (certyfikaty, imprezy integracyjne).

- **Ryzyko 2:** Niskie zaufanie rodziców na początku

Środek zaradczy: Zaangażowanie lokalnego księdza oraz dyrektorów przedszkoli i szkół podstawowych w promocję, osobiste spotkania oraz dni otwartych w klubie.

- **Ryzyko 3:** Bezpieczeństwo dzieci i odpowiedzialność prawna

Środek zaradczy: Obowiązkowe podpisanie oświadczenia przez rodzica, ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej, obecność co najmniej 2 osób dorosłych przez cały czas funkcjonowania klubu.

6. Przyszłość i trwałość projektu

Po pomyślnym przetestowaniu modelu pilotażowego przewiduje się następujący rozwój:

- **Tworzenie sieci i powielanie:** Przetworzenie sprawdzonej metodologii na uniwersalny podręcznik dla kolejnych parafii na Słowacji i w Polsce.
- **Zrównoważone finansowanie:** Przejście na finansowanie z wielu źródeł (dotacje gminne, 2% podatku, parafie, lokalni sponsorzy).
- **Partnerstwo transgraniczne:** Stworzenie stałej platformy wymiany doświadczeń oraz transgranicznych wyjazdów wymiany dla dzieci i wolontariuszy.

Wyłącznie odpowiedzialność za treść niniejszej publikacji ponoszą autorzy i nie można jej utożsamiać z oficjalnym stanowiskiem Unii Europejskiej oraz samorządowego regionu Prešov.